

PWYLLGOR CYSWLLT CYMUNEDOL

Cofnodion cyfarfod o bell a gynhaliwyd ar 10 Hydref, 2024.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cyngorydd R.M. Birch (Cadeirydd); M.R. Wilson (Is-Gadeirydd); Cyngorwyr A. Asbrey, S. Campbell, C.A. Cave, S. Haines, S.M. Hanks, N.P. Hodges, J. Lynch-Wilson, H.M. Payne a R.R. Thomas.

Yn cynrychioli Cyngorau Tref a Chymuned: S. Hodges (Cyngor Tref y Barri), M. Wilson (Y Bont-faen a Chyngor Tref Llanfleiddan) (Eilydd), G. Thomas (Cyngor Tref Llanilltud Fawr), R. Cox (Cyngor Tref Penarth) (Eilydd), C. Hadley (Colwinston Cyngor Cymuned), P. Phillips (Cyngor Cymuned Dinas Powys) (Eilydd), M. Misra (Cyngor Cymuned Llandochoau) (Eilydd), J. Shaw (Cyngor Cymuned Llandw), M. Narusberg (Cyngor Cymuned Llanmaes), P. Summers (Cyngor Cymuned Penllyn) (Eilydd), S.M. Toker (Cyngor Cymuned Sain Tathan), H. Rosenberg (Cyngor Cymuned Saint-y-brid) (Eilydd), T. Partridge (Cyngor Cymuned Llanddunwyd), I. Perry (Cyngor Cymuned St. Nicholas a Tresimwn), A. Cory (Cyngor Cymuned San Siôr a San Ffraid Super Elái), N. Parry (Cyngor Cymuned Sili a Larnog), C. Hawkins (Cyngor Cymuned Y Wig).

Hefyd yn bresennol: Cyngorwyr I. Buckley, L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau), H.C. Hamilton, C. Stallard ac E. Williams) Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

470 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

471 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Gyngorwyr W. Gilligan a S.D. Perkes; a Y Cyngorwyr J. Andrew (Cyngor Tref y Bont-faen a Llanfleiddan), M. Cuddy (Cyngor Tref Penarth), K. Hatton (Cyngor Cymuned Dinas Powys), J. Radcliffe (Cyngor Cymuned Ewenni), S. Jefferies (Cyngor Cymuned Llandochoau), S. Howells (Cyngor Cymuned Penllyn), A. Parry (Cyngor Cymuned Sain Ffraid) ac N. Bosworth (Cyngor Cymuned Llanddunwyd).

472 COFNODION –

CYTUNWYD – BOD cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 18 Ebrill 2024 a 21 Mai 2024 yn cael eu cymeradwyo fel cofnod cywir ar yr amod ei fod yn cael ei nodi bod y Cynghorydd H.M. Payne wedi cyflwyno'i ymddiheuriadau ar gyfer y ddau gyfarfod.

473 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

474 GWASANAETH HEDDLU DE CYMRU –

Rhoddodd yr Arolygydd Childs wybod i'r Pwyllgor am y mentrau cymunedol a'r materion plismona canlynol ar gyfer ardal Bro Morgannwg ers y diweddariad diwethaf a roddwyd i'r Pwyllgor ym mis Ebrill 2024 fel a ganlyn:

- Roedd y gwaith partneriaeth haf blynyddol mewn cydweithrediad â chydweithwyr eraill y gwasanaeth brys a Chyngor Bro Morgannwg, o'r enw Ymgyrch Elstree, wedi bod yn llwyddiant ysgubol dros gyfnod haf 2024. Er gwaethaf y tywydd oeraidd a gafwyd dros fisoedd yr haf, cynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau cyhoeddus heb drafferth a/neu ymyrraeth gan yr heddlu.
- Parhaodd arfordir Bro Morgannwg i ddenu teuluoedd i'r ardal ac roedd digwyddiadau sy'n canolbwyntio ar y teulu wedi bod yn rhydd o drafferth a heb unrhyw anhrefn mawr na digwyddiadau trefn gyhoeddus gyda phresenoldeb amlwg gan yr heddlu.
- Bu un neu ddau ddigwyddiad o ran meysydd parcio a cherbydau yn dod, ond ystyriwyd bod y rhain yn fân ddigwyddiadau y byddai'r Gwasanaeth Heddlu yn edrych arnynt ar gyfer ymgyrch blynyddol nesaf Elstree.
- Roedd yr Arolygydd Childs bellach wedi cymryd cyfrifoldeb dros ardal Bro Morgannwg gyfan o Benarth hyd at Aberogwr. Yn hanesyddol, roedd ardal Penarth wedi cael ei hystyried ar y cyd ag ardal Bae Caerdydd ar gyfer plismona ond, roedd ardal Penarth bellach yn berthnasol i'r Arolygydd Childs.
- Nid oedd unrhyw achosion neu batrymau troseddau mawr wedi'u nodi yn ardal Bro Morgannwg, ond roedd gwasanaeth yr Heddlu yn talu sylw i rai materion.
- Mewn ymateb i achosion o ddwyn o siopau yn ardal Canol Tref Penarth, roedd Swyddogion yr Heddlu wedi bod allan i ymweld â siopau lleol i ddarparu cyngor a mesurau atal troseddau y gellid eu rhoi ar waith os nad yn barod. Roedd swyddogion yn gweithio tuag at adnabod troseddau rheolaidd a ffyrdd o'u dwyn i'r ddalfa cyn cyfnod siopa prysur y Nadolig yn y gobaith o leihau nifer y troseddau/ffigurau cysylltiedig. Nid oedd niferoedd cysylltiedig yn sylweddol, ond roedd swyddogion yn ymwybodol o'r effaith ar y gymuned fusnes leol.
- Yn ddiweddar, roedd ffermwyr yn y Fro wedi profi rhai problemau mewn perthynas â phobl yn tresmasu ar eu tir yn hwyr yn y nos. Yn anffodus roedd hyn yn duedd ar yr adeg bresennol o'r flwyddyn pan gynaeafwyd cnydau fel arfer. Gallai tresmasu hefyd fod yn gysylltiedig â'r gymuned deithiol ac yn

defnyddio cŵn i ladd ysgyfarnogod. Roedd nifer o droseddau ŵyna wedi cael eu hadrodd i'r heddlu ac felly roedd nifer y patrolau wedi cynyddu yn ogystal ag ymchwiliadau teledu cylch cyfyng a gynhaliwyd i nodi cerbydau cysylltiedig a chysylltwyd â'r perchnogion cofrestredig. Byddai swyddogion Elson a Williamson, a oedd wedi gweithio gyda chymuned ffermio Bro Morgannwg ers nifer o flynyddoedd, yn arwain ymgyrch yn y dyfodol i gynyddu patrolau a chefnogi'r gymuned ffermio.

- Roedd cyfradd troseddau'r Fro yn parhau i fod yn isel ac roedd delio cyffuriau, trais domestig a diwylliant cylllyll yn parhau i fod yn flaenoriaethau ar gyfer y gwasanaeth, fodd bynnag, nid oedd pob un o'r blaenoriaethau hynny'n nodweddiadol iawn o fewn ardal Bro Morgannwg.
- Roedd swyddogion yn falch o adrodd bod sgysiau'n cael eu cynnal ar hyn o bryd gyda bocsiwr rhyngwladol lleol mewn perthynas â sefydlu menter ymyrraeth i bobl ifanc a oedd ar lwybr negyddol a/neu a oedd â'r potensial i fynd i fywyd troseddol. Roedd y fenter wedi bod yn llwyddiannus yn ardal Bryste felly roedd swyddogion yn obeithiol y gellid gwneud atgyfeiriadau i'r fenter gan ysgolion lleol unwaith y gellid nodi lleoliad addas yn ardal Bro Morgannwg.

Yn dilyn cyflwyniad yr Arolygydd, cwestiynodd y Cynghorydd Asbrey y cynlluniau ar gyfer lleoli SCCH yn ardal Dinas Powys, a dywedodd yr Arolygydd Childs fod yr ardal yn dod o dan ddau SCCH ar hyn o bryd a bod ganddynt dîm o SCCH i gwmpasu ardal Bro Morgannwg gyfan. Y SCCH sy'n gyfrifol am ardal Dinas Powys ar hyn o bryd oedd Luke a Dawn a'r swyddog oedd yn gyfrifol am yr ardal oedd y Sarsiant Chris Thomas.

Yn dal i fod ar bwnc presenoldeb SCCH, gofynnodd y Cynghorydd Toker am bresenoldeb SCCH yng nghyfarfodydd y Cyngor Cymuned. Roedd y Cynghorydd Toker yn cynrychioli Cyngor Cymuned Sain Tathan a dywedodd fod y Cyngor Cymuned wedi derbyn adroddiadau gan yr Heddlu a oedd yn cynnwys ystadegau, ond nid oedd presenoldeb personol wedi'i wneud yn ddiweddar. Mewn ymateb, dywedodd yr Arolygydd Childs fod SCCH ar gyfer yr ardal fel mater o drefn ar wyliau ar ddydd Mawrth a oedd fel arfer yn ddiwrnod cyfarfodydd y Cyngor Cymuned, fodd bynnag, byddai'n mynd â'r mater yn ôl i'r swyddog perthnasol i ddarparu SCCH amgen i fynychu cyfarfodydd y Cyngor Cymuned.

Mynegodd y Cynghorydd Hawkins ar ran Cyngor Cymuned y Wig bryderon bod timau SCCH yn ymddangos yn lleihau ac yn teimlo llai ar gael i Gynghorau Cymuned ac felly gofynnwyd a oedd SCCH tîm gwledig yn dal i gael eu defnyddio mewn mannau eraill, y tu allan i'r ardal. Roedd yr Arolygydd Childs yn falch o hysbysu'r Pwyllgor bod ardal Penarth bellach o dan ei gylch gwaith ac felly goruchwyliodd bum SCCH arall allan o ardal Penarth ac roedd y rheiny, ynghyd â SCCH o ardal Llanilltud Fawr, i gyd yn byw yn yr ardaloedd y buont yn eu gwasanaethu ac yn cael eu buddsoddi yn eu cymunedau lleol. Bu gwaith cloddio swyddogion dros gyfnod yr haf diweddar oherwydd digwyddiadau allanol fel y protestiadau a welwyd yn Lloegr ac felly roedd adnoddau Heddlu Bro Morgannwg yn cael eu defnyddio i gynorthwyo mewn mannau eraill pan oedd angen. Roedd hwn yn batrwm a oedd yn gyffredin ar draws y DU gyfan. Yna cynigiodd yr Arolygydd Childs sicrwydd i'r Pwyllgor eu bod yn gweithio gyda'u huwch reolwyr i sicrhau bod SCCH yn y Fro yn aros yn ardal y Fro yr

oeddent yn perthyn iddi a bod Gwasanaeth yr Heddlu wedi ymrwymo i'r safle hwnnw ac i reoli'r galw mor effeithiol â phosibl.

Yna gofynnodd y Cynghorydd Campbell am eglurhad mewn perthynas ag is-ddeddfau oedd ar waith ar gyfer pysgota yn Nhrwyn y Rhws, gan ei bod wedi dod i'w sylw bod SCCH wedi bod ar y safle, fodd bynnag, nad oeddent wedi symud pobl ymlaen o'r ardal. Mewn ymateb, dywedodd yr Arolygydd Childs fod SCCH wedi patrolio ardal berthnasol y Rhws a pholisi'r Heddlu oedd ymgysylltu a chynghori am is-ddeddfau sydd ar waith a rhoi neges bendant i unigolion sy'n cael eu dal yn pysgota yn yr ardal i symud ymlaen. Roedd gorfodaeth ar y mater o dan gyfrifoldebau Cyngor Bro Morgannwg ac roedd yn ôl ddisgresiwn yr Heddlu ynghylch a gafodd y mater ei adrodd i Gyngor Bro Morgannwg. Byddai gofyn i unigolion adael yr ardal pe byddent yn cael eu gweld, fodd bynnag, yn achos unrhyw droseddwy'r parhaus, byddai Swyddogion yr Heddlu yn gweithio gyda Chyngor Bro Morgannwg i weithredu.

Yn ogystal, dywedodd y Cynghorydd Wilson, yn rhinwedd eu swydd fel Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladu ar gyfer Cyngor Bro Morgannwg, fod gorfodaeth yn un o'r meysydd o fewn eu portffolio ac yn cynnig sicrwydd eu bod yn awyddus i weithio gyda'r Heddlu a'r Cynghorydd Campbell yn uniongyrchol i helpu i ddatrys y mater a gofynnodd yn garedig i'r Cynghorydd Campbell anfon e-bost ato yn dilyn y cyfarfod.

Ategodd y Cynghorydd Phillips, fel cynrychiolydd Cyngor Cymuned Dinas Powys ar y Pwyllgor, y sylwadau a godwyd gan y Cynghorydd Asbrey a dywedodd y byddai'r Cyngor Cymuned yn falch o gwrdd â Luke a Dawn fel y SCCH newydd ar gyfer yr ardal ac yn holi pryd y dywedodd swyddogion eu bod wedi cymryd yr ardal. Dywedodd yr Arolygydd Childs fod Swyddogion Cymorth Cymunedol eisoes wedi cysylltu'n helaeth ag amrywiol bobl yn yr ardal leol a'u bod wedi cael eu gweld yn amlwg ar batrolau yn yr ardal hyd yma. Dywedodd yr Arolygydd y byddai'n gofyn i'r Swyddogion Cymorth Cymunedol gysylltu â'r Cyngor Cymuned yn dilyn y cyfarfod a gofynnodd i'r Cyngor Cymuned roi dyddiadau cyfarfodydd y Cyngor Cymuned i'r Arolygydd yn y dyfodol er mwyn sicrhau presenoldeb SCCH.

Roedd y Cynghorydd Thomas yn falch o glywed sylwadau'r Arolygydd mewn perthynas â ffocws ar ddwyn o siopau yn ardal Penarth a gofynnodd a allai'r Arolygydd drafod ymhellach amseroedd ymateb perthnasol yr Heddlu. Dywedodd yr Arolygydd Childs fod ymateb yr Heddlu yn cael ei reoli allan o Ystafell Reoli'r Pencadlys ac felly allan o'i awdurdodaeth uniongyrchol, fodd bynnag, roedd yn bwysig nodi bod eitemau risg uwch a fyddai'n naturiol yn golygu amseroedd ymateb cyflymach. Yna rhoddodd yr Arolygydd sicrwydd i'r Pwyllgor bod ei holl dimau wedi cael cyfarwyddyd o ran gwneud arestiadau lle bo hynny'n bosibl ac y byddai rhai ymarferion dillad plaen ar gyfer siopau yn ardal Penarth yn y dyfodol agos yn ogystal â mentrau i gefnogi unigolion digartref a oedd yn ymweld â'r ardal.

Yn dal i drafod pryderon ynghylch dwyn o siopau, dywedodd y Cynghorydd Phillips, fel cynrychiolydd Cyngor Cymuned Dinas Powys, fod gan ardal Dinas Powys nifer o unigolion yn dwyn hefyd dros gyfnod y Nadolig blaenorol o fewn siopau'r pentref, ac felly gofynnodd yn garedig a allai'r Arolygydd gadw hyn mewn cof am gyfnod y Nadolig sydd i ddod. Dywedodd yr Arolygydd ei fod yn cael ei hysbysu o ffigurau

troseddau'n gyson ar gyfer ardal Bro Morgannwg gyfan a chynigiodd sicrwydd nad oedd tueddiadau data mawr yn amlwg ar hyn o bryd. Fodd bynnag, byddai'r pryderon mewn perthynas ag ardal Dinas Powys yn cael eu trafod gyda'r SCCH perthnasol.

I gloi, diolchodd y Cadeirydd i'r Arolygydd Childs am ei amser a'i ddiweddariad llafar a dywedodd ei bod yn dda gweld bod Gwasanaeth yr Heddlu yn ymwybodol o bryderon lleol.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD – Y dylid diolch i'r Arolygydd Childs am ei amser a'i ddiweddariad llafar.

475 GWASANAETH TÂN AC ACHUB DE CYMRU –

Rhoddodd Mr Treherne, Rheolwr Grŵp, wybod i'r Pwyllgor am y materion canlynol mewn perthynas ag ardaloedd Pen-y-bont ar Ogwr a Bro Morgannwg ers y diweddariad diwethaf i'r Pwyllgor ym mis Ebrill 2024 fel a ganlyn:

- Roedd y tywydd gwlyb a brofwyd hyd yma drwy'r flwyddyn galendr wedi arwain at ostyngiad enfawr o danau gwyllt ar gyfer yr ardal, a oedd yn ei dro wedi cael effaith gadarnhaol ar rai o'r galwadau a natur y galwadau yr oedd y gwasanaeth yn eu mynychu.
- O ran ystadegau ar gyfer yr un cyfnod y llynedd, roedd y gwasanaeth wedi mynychu cyfanswm o 190 o danau oedd yn ostyngiad o 24% o'i gymharu â'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol.
- O'r 178 o danau a gafodd eu categoreiddio fel tân mewn tŷ annedd, roedd 54% yn cael eu hystyried yn fwriadol, 44% yn ddamweiniol, ac roedd 2% yn cael eu dosbarthu fel rhai nad ydyn nhw'n hysbys neu nad oedd y tarddiad achos wedi'i benderfynu.
- Roedd galwadau hefyd wedi eu mynychu mewn perthynas â thanau yn ymwneud ag offer a pheiriannau awyr agored, fel peiriannau amaeth ac roedd hyn yn cyfateb i rai o'r materion a godwyd gan Arolygydd Childs yn gynharach ar yr agenda.
- Mae galwadau cerbydau ffyrdd yn cyfrif am 12% o'r holl alwadau gwasanaeth, tanau mewn anheddau 14%, cnydau glaswelltir a/neu goetir 12%, adeiladau amhreswyl a siopau bach 10% a strwythurau awyr agored 2%. Fodd bynnag, roedd y rhan fwyaf o'r tanau gwirioneddol yr ymdrinnir â nhw yn ymwneud â sbwriel a chynwysyddion sbwriel fel biniau olwynion a barbeciws tafladwy bach.
- Roedd cyfanswm o 226 o alwadau gwasanaeth arbennig wedi bod i'r gwasanaeth hyd yma ac yn benodol i ardal Bro Morgannwg, 49 yn ymwneud â gwrthdrawiadau traffig ffyrdd a oedd yn anffodus yn gynnydd gan 16%, 9 galwad llifogydd a oedd hefyd yn cynyddu, a 3 achub dŵr a oedd wedi aros yr un fath rhwng cymariaethau blwyddyn.
- Hyd yn hyn, ar gyfer y flwyddyn bresennol, roedd y gwasanaeth wedi ymateb i 365 o alwadau mewn perthynas â larymau tân awtomatig ac roedd hyn yn gynnydd o 6%.

- O ran gweithgareddau diogelwch cymunedol rhagweithiol sy'n cael eu cymryd gan y gwasanaeth:
 - Roedd swyddogion wedi ymweld â 74 o ysgolion ac adeiladau addysgol gwahanol i ddarparu rhaglenni addysgol ar draws cyfnodau allweddol 1 – 4, gan gyrraedd 3,421 o ddisgyblion hyd yma a chafodd y cyngor a roddwyd ei deilwra yn seiliedig ar oedran y disgyblion.
 - Ymwelwyd â 452 o gartrefi Bro Morgannwg yn ystod y chwarter presennol gyda synwryddion mwg, gwres a charbon monocsid yn cael eu gosod. Roedd 79 o'r cyfeiriadau cartref yr ymwelwyd â nhw yn atgyfeiriadau gan asiantaethau partner trais domestig neu droseddau casineb ac felly darparwyd cyngor ar atal troseddu hefyd yn ychwanegol at y gwiriad diogelwch cartref safonol.
- Roedd ymarfer Parc Aqua yn ymarfer aml-asiantaeth yn cynnwys yr RNLI, Gwylwyr y Glannau a Heddlu De Cymru yn seiliedig ar senario tân aml-anafusion a chwch mewn parc dŵr y gellir ei chwyddo. Dyluniwyd yr ymarfer i godi ymwybyddiaeth o ddiogelwch dŵr a'r peryglon o fod mewn dŵr ac o'i gwmpas. Teimlwyd bod hyn yn berthnasol gan fod rhai problemau wedi bod gydag unigolion yn bedd-faenio o amgylch ardal y Barri.
- O 6 Ionawr 2025, roedd y gwasanaeth yn newid ei ymateb i larymau tân awtomatig mewn safleoedd masnachol ychydig. Rhwng 18:00 a 07:59 byddai'r gwasanaeth yn mynychu fel arfer fodd bynnag, yn ystod oriau'r dydd, byddai'r gwasanaeth yn mynychu ddim ond pe bai'r person cyfrifol yn cadarnhau bod tân neu arwyddion tân ar y safle.

Yn dilyn cyflwyniad Rheolwr y Grŵp, cyfeiriodd y Cynghorydd Cave at yr ystadegyn fel y'i cyflwynwyd gan Reolwr y Grŵp mewn perthynas â chynnydd 16% mewn damweiniau traffig ar y ffyrdd a gofynnodd a allai'r swyddog ddarparu gwybodaeth bellach yn garedig mewn perthynas â hyn. Mewn ymateb, dywedodd Rheolwr Grŵp Treherne y bu 42 o ddamweiniau ffordd yn y chwarter blaenorol a gofnodwyd a oedd yn anffodus wedi cynyddu i 49, sef cynnydd canrannol o 16%. Y gred oedd bod y cynnydd hwn yn bennaf oherwydd cynnydd a hirhoedledd y tywydd gwlyb ar gyfer yr ardal.

Yna cododd y Cynghorydd Wilson ddau ymholiad gan y swyddog. Dywedodd y Cynghorydd Wilson ei fod yn falch o weld bod y Gwasanaeth Tân yn parhau i ddarparu cyflwyniadau diogelwch i bobl ifanc, fodd bynnag, yn holi pa ymdrechion oedd hefyd yn cael eu gwneud i hysbysu'r genhedlaeth hŷn. Yn ail, mewn perthynas â thanau domestig, gofynnodd y Cynghorydd Wilson faint o danau domestig oedd yn gysylltiedig â materion trydanol. Mewn ymateb, dywedodd Rheolwr Grŵp Treherne bod y rfan fwyaf o wiriadau diogelwch tân yn y cartref a gynhaliwyd gan y gwasanaeth wedi cael eu gwneud yn dilyn atgyfeiriadau gan asiantaethau allanol eraill sy'n gweithio gyda phobl hŷn. Fel rhan o archwiliad diogelwch tân yn y cartref, rhoddwyd arweiniad goroesi i'r trigolion. Mewn perthynas ag ail gwestiwn y Cynghorydd Wilson, cafwyd ymateb i nifer o danau beiciau gwthio trydanol ac felly roedd cyngor yn cael ei gyflwyno ar hyn o bryd er mwyn cynghori unigolion ar sut i wefru beiciau trydan dros nos yn ddiogel ac osgoi eu gadael i wefru dros nos.

Fel cwestiwn atodol, gofynnodd y Cynghorydd Wilson pa gyngor fyddai'n cael ei roi i unigolion yn achos tân domestig, a dywedodd Rheolwr Grŵp Treherne y byddai pobl bob amser yn cael gwybod i adael yr eiddo cyn gynted â phosibl gyda'r holl bobl

eraill sy'n bresennol yn yr eiddo. Cynghorwyd unigolion i gymryd yr amser i redeg ymarferion ar sut i adael yr eiddo yn ddiogel ac yn gyflym wrth gau'r holl ddrysau y tu ôl iddynt eu hunain a defnyddio ffôn cymydog er mwyn ffonio'r gwasanaeth tân i gael ymateb.

Yna gofynnodd y Cyngorydd Phillips, fel cynrychiolydd Cyngor Cymuned Dinas Powys, a allai'r swyddog grynhoi'r newidiadau yn yr amseroedd ymateb i larymau tân a godwyd mewn safleoedd masnachol. Dywedodd Rheolwr y Grŵp, Treherne na fyddai'r gwasanaeth yn cynnull o 6 Ionawr 2025 yn ystod oriau'r dydd ar gyfer galwad a godwyd mewn safle masnachol nes y ceisiwyd cysylltu â'r person cyfrifol yn y lleoliad perthnasol i gadarnhau bod tân yn bresennol. Fodd bynnag, byddai'r ymateb awtomatig yn aros yr un fath mewn perthynas ag oriau yn ystod y nos.

Fel pwynt atodol, cyfeiriodd y Cyngorydd Phillips hefyd at y ffaith bod tri digwyddiad achub dŵr wedi bod ar gyfer ardal Bro Morgannwg a bod un wedi digwydd yn ardal Dinas Powys a gymerodd ddwy awr i achub unigolyn. Yn anffodus, unwaith roedd y Gwasanaeth Tân wedi cael yr unigolyn i ddiogelwch, nid oedd ambiwlans ar gael er mwyn mynd â'r unigolyn i'r ysbyty. Roedd hyn yn syndod clywed ar y pryd ac felly holodd y Cyngorydd Phillips a oedd hyn yn safonol. Dywedodd Rheolwr y Grŵp, Treherne, fod cydweithwyr ambiwlans yn teimlo cryn dipyn o bwysau, fodd bynnag, yn cynnig sicrwydd bod adnoddau ambiwlans eraill ar gael y gellid eu defnyddio i ymateb.

Estynnodd y Cyngorydd Toker, fel cynrychiolydd Cyngor Cymuned Sain Tathan, ddiolch y Cyngor Cymuned i'r gwasanaeth ambiwlans am fynychu Ffair Gymunedol Sain Tathan yn ddiweddar.

I gloi, diolchodd y Cadeirydd i Rheolwr y Grŵp Treherne am ei amser a'i gyflwyniad a dywedodd ei bod yn hynod ddefnyddiol i'r Pwyllgor gael pwynt cyswllt a gwybodaeth.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD - Y dylid diolch i'r Rheolwr Grŵp Treherne am ei amser a'i ddiweddariad llafar.

476 GWASANAETHAU BWS LLEOL YM MRO MORGANNWG (CAT) –

Cyflwynodd Rheolwr Gweithredol y Gwasanaethau Trafnidiaeth yr adroddiad diweddariad, a oedd â'r diben o roi trosolwg o agweddau'r gorffennol, y presennol a'r dyfodol ar wasanaethau bysus lleol ym Mro Morgannwg.

Yn dilyn adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ar 18 Ebrill, 2024, gofynnwyd i gyflwyno adroddiad diweddar pellach ar wasanaethau bysus ym Mro Morgannwg i'r Pwyllgor ymhen chwe mis. Felly, diweddarodd yr adroddiad y Pwyllgor ar unrhyw newidiadau a wnaed i'r rhwydwaith bysus ers mis Ebrill 2024.

Roedd Cyfarwyddwr Masnachol a Gweithrediadau Bws Caerdydd hefyd yn bresennol yn y cyfarfod yn unol â chais a godwyd gan y Pwyllgor pan ystyriwyd yr adroddiad ymateb gwreiddiol yn ôl ym mis Ebrill 2024.

Rhoddodd y Swyddog wybod i'r Pwyllgor am nifer o newidiadau i'r rhwydwaith bysus ym Mro Morgannwg ers mis Ebrill 2024 a restrwyd gan weithredwr ym mharagraffau 2.7 – 2.23 o'r adroddiad. Nodwyd ymdrechion hefyd i hyrwyddo gwasanaethau bysus yn yr adroddiad ym mharagraffau 2.24 – 2.27.

Yn dilyn cyflwyniad y Swyddog, cododd Aelodau'r Pwyllgor y pryderon canlynol a atebwyd yn dilyn hynny gan swyddogion a oedd yn bresennol:

Sylwadau Aelod	Swyddog Cyfrifol
<p>Y Cynghorydd Thomas Cyngor Tref Llanilltud Fawr</p> <p>Gwasanaeth bws 321 – Llanilltud Fawr i Bort Talbot – Yn bwysig, y gwasanaeth bws o Lanilltud Fawr i'r Bont-faen.</p> <p>Mae'r gwasanaeth wedi cael ei haneru ac roedd colled enfawr yn y gwasanaeth wedi'i weld gydag amseroedd afreolaidd. Nid oedd hyn yn dderbyniol pan rannwyd meddygfeydd lleol rhwng ardaloedd Llanilltud a'r Bont-faen gan wneud cyfleusterau'n anhygyrch i breswylwyr. Ydy'r gwasanaeth hwn yn mynd i aros fel yr amserlen arferol nawr?</p>	<p>Roedd swyddogion y Fro yn ymwybodol o ostyngiad yn y gwasanaeth, yn dilyn newidiadau i'r amserlen a gafodd eu gweithredu i wella dibynadwyedd. Fodd bynnag, nid oedd yr amserlen a gyflwynwyd i swyddogion yn dangos colled o 50% o wasanaethau. Byddai swyddogion yn ymchwilio i hyn gyda First Cymru ac egluro.</p>
<p>Y Cynghorydd Cave Ward Llandŵ</p> <p>Cododd y Cynghorydd bryderon am Wasanaeth Bws Green Links a ddefnyddiwyd gan lawer o drigolion yn ardaloedd mwy gwledig Bro Morgannwg lle nad oes gwasanaethau bysus masnachol ar gael. Dros y cyfnod 6 mis blaenorol, roedd y Cynghorydd Cave wedi derbyn nifer o gwynion mewn perthynas â'r Gwasanaeth Bws Green Links nad oedd yn gweithredu'n iawn, bod y broses archebu'n arteithiol, ymholiadau nad ydynt yn cael eu hateb neu ymateb iddynt mewn modd amserol, cadarnhad gyrrwr/cerbyd nad oedd yn cael ei dderbyn tan ddiwrnod yr archebion, ceisiadau blynyddol costus am daliad yn cael eu hanfon at</p>	<p>Nid oedd cydlynedd y Gwasanaeth Green Links wedi bod yn y swydd ers sawl mis, ond roedd y swydd bellach wedi'i llenwi yn ystod y misoedd diwethaf yn ogystal â nifer o yrwyr gwirfoddol a recriwtiwyd.</p> <p>Roedd y Cyngor yn gweithio tuag at ailgyflwyno'r gwasanaeth G1 yn ystod yr ychydig fisoedd nesaf a oedd yn caniatáu i ddefnyddwyr tocynnau bws rhatach deithio.</p> <p>Gofynnodd y Rheolwr Gweithredol Gwasanaethau Trafnidiaeth yn garedig iddynt anfon unrhyw bryderon mewn perthynas â'r Gwasanaeth Cysylltiadau Gwyrdd atynt fel y gallai ymchwiliadau gael eu cynnal gyda'r adran berthnasol.</p> <p>Dywedodd y Swyddog Gwasanaethau Democrataidd fod y gwasanaeth Green Links o dan gylch gwaith</p>

<p>unigolion incwm isel, yn ogystal â chyflwr anhrefnus yr adran o fewn y Cyngor a oedd yn delio â'r gwasanaeth.</p> <p>Nid oedd yr un o'r rhesymau dros bryder o gymorth i ddefnyddwyr y gwasanaeth a'u gadael yn poeni eu bod yn mynd i fod yn sownd ac nad oeddent yn gallu cyrraedd pen eu taith.</p> <p>Cydnabu'r Cynghorydd Cave yr anawsterau a brofwyd wrth recriwtio gyrwyr gwirfoddol, ond nid oedd yn ddefnyddiol pe bai'r Cyngor yn datgan bod gwasanaeth ar gael pan nad oedd mewn gwirionedd.</p> <p>I gloi, gofynnodd y Cynghorydd Cave pa un o Bwyllgorau Craffu'r Cyngor fyddai'r sefyllfa orau i dderbyn diweddariadau rheolaidd ar Wasanaeth Bws Green Links.</p>	<p>Pwyllgor Craffu yr Amgylchedd ac Adfywio y llwyddodd y Cynghorydd Cave i godi Cais Craffu Aelodau Etholedig i'w ystyried.</p>
<p>Y Cynghorydd Wilson Ward Stanwell, Penarth.</p> <p>Byddai llawer o bobl o Benarth yn dal bws i Gyfnewidfa Caerdydd, a oedd yn gyfleuster gwych a chyfforddus fodd bynnag, ni aeth llawer o fysus trwy'r gyfnewidfa a oedd yn bennaf yn bryder i fysus oedd yn gwasanaethu Ysbyty'r Mynydd Bychan yng Nghaerdydd a bu'n rhaid i ddefnyddwyr bysus groesi ffordd brysur i gael y bws o Cilgant Wyndham. A oedd unrhyw gynlluniau i geisio cael mwy o fysus i wasanaethu'r Gyfnewidfa sy'n mynd i ysbyty'r Mynydd Bychan?</p> <p>Fel pwynt atodol, dywedodd y Cynghorydd Wilson nad oedd bob amser yn hawdd gwybod pa arhosfan bysus i'w defnyddio i deithio i wahanol leoliadau tra yn Ysbyty'r Mynydd Bychan ac y byddai'n ddefnyddiol edrych ar wella hyn.</p> <p>Cymeradwyodd y Cynghorydd Wilson hwylustod defnyddio Ap Bws Caerdydd yn ogystal â'r ffaith y byddai Cyngor Bro Morgannwg yn defnyddio arddangosfeydd gwybodaeth fyw mewn rhai llochesi bysus.</p>	<p>Dywedodd Cyfarwyddwr Masnachol a Gweithrediadau Bws Caerdydd fod yr holl wasanaethau a allai ffitio i mewn i'r gyfnewidfa yn cael eu gwasanaethu o'r cyfleuster. Byddai angen ystyried effeithiau gwyradau pellach trwy'r Gyfnewidfa megis symudiadau cerbydau o amgylch Dinas Caerdydd yn ehangach yn ogystal â chosbau amser yn mynd i mewn ac allan o'r cyfleuster Gyfnewidfa a chapasiti cyffyrdd ffyrdd cyfagos.</p> <p>O ran Ysbyty'r Mynydd Bychan, roedd Bws Caerdydd eisoes wedi gwneud rhywfaint o waith mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro i roi mwy o wybodaeth mewn lle o fewn y cyntedd fel y gall yr Ysbyty helpu defnyddwyr gwasanaeth i lywio i'w safle bws agosaf. Byddai Bws Caerdydd yn hapus i weithio gyda'r Bwrdd Iechyd ymhellach yn hyn o beth.</p> <p>Roedd Ap Bws Caerdydd wedi bod ar waith ers dros 10 mlynedd, gan ddarparu gwybodaeth siwrnai ar unwaith i ddefnyddwyr gwasanaeth fel y gallent wneud dewis gwybodus ar eu taith.</p>

<p>Y Cynghorydd Hawkins Cyngor Cymuned y Wig</p> <p>Holodd y Cyngor a oedd diffiniad o "gydymffurfio o ran amserlen" oherwydd, mewn perthynas â'r gwasanaeth 303, byddai bysus yn gadael 54 munud wedi'r awr ond yn aml roedd y rhain yn hwyr a olygai bod defnyddwyr gwasanaeth yn hwyr i ddal trenau dilynol gan arwain at amseroedd aros pellach.</p> <p>Roedd yn dda clywed am lwyddiant y treial 303 yn ystod misoedd yr haf, ond nid oedd yn amlwg i ddefnyddwyr yn ystod y cyfnod hwnnw sut roedd gyrwyr yn cofnodi rhifau / defnydd teithwyr. A fyddai unrhyw fath o asesiad ar ba mor llwyddiannus oedd y llwybr?</p> <p>Fel cwestiwn terfynol, gofynnodd y Cynghorydd Hawkins pa mor hir y byddai prosiect gwybodaeth amser real arfaethedig y Cyngor yn ei gymryd i'w weithredu?</p>	<p>Nid oedd diweddariad ar Dreial Cynllun Teg 303 wedi ei rannu eto gyda Chyngor Bro Morgannwg gan y Gweithredwr, First Cymru. Fodd bynnag, gellid rhannu gwybodaeth o'r fath gyda'r Cynghorydd unwaith y derbyniwyd. Y gobaith oedd bod y Gweithredwr yn gwneud cofnodion o bob teithiwr a ddefnyddiodd y gwasanaeth am fod nifer sylweddol o deithwyr wedi eu darparu yn hanesyddol.</p> <p>O ran cydymffurfio ag amseru, roedd gwybodaeth wedi dod drwodd gan y gweithredwr a oedd yn nodi cydymffurfiaeth rhwng 80 - 85% ar gyfer bysus a oedd yn cyrraedd ar amser, a oedd yn welliant sylweddol. Roedd dealltwriaeth y swyddog o gydymffurfio yn golygu bod y bws yn cyrraedd y safle perthnasol ar yr adeg ddisgwylidig, ond byddai angen gwirio hyn gyda First Cymru a'i fwydo'n ôl i'r Cynghorydd ar ôl y cyfarfod.</p> <p>Rhagwelwyd y byddai'r prosiect gwybodaeth amser real yn cael ei weithredu yn gynnar yn 2025.</p>
<p>Y Cynghorydd Haines Ward Sain Tathan</p> <p>O ran y llwybr bws 304, o Sain Tathan i Lanilltud Fawr, cyrhaeddodd y bws 4 munud ar ôl i'r trê'n adael a 12 munud os yn cael y trê'n o'r Rhws. Felly, gallai unrhyw berson ifanc a oedd angen defnyddio trafndiaeth gyhoeddus ar gyfer gwaith yng Nghanol Dinas Caerdydd adael am 7am yn unig a chyrraedd y ddinas am 8:47am gan na fyddai trenau diweddarach yn cyd-fynd â'r amserlen fysis. A ellid edrych ar yr amserlen hon?</p> <p>Gan nad oes gorsaf drenau ar gael yn Sain Tathan, roedd gwasanaethau bysus yn hanfodol i drigolion lleol heb fynediad i gerbyd preifat.</p>	<p>Cyfarwydddeb Llywodraeth Cymru oedd tendro amserlenni bysus fel yr oeddent ar hyn o bryd, fodd bynnag, roedd y gwasanaeth 304 yn llwybr masnachol ac erbyn hyn nid oedd llawer o lwybrau masnachol ar ôl ym Mro Morgannwg. Roedd swyddogion yn barod ac yn gallu asesu'r llwybr cysylltiedig a oedd yn wasanaeth trwodd, ac felly'n llwybr hir iawn. Byddai'r mater yn cael ei trosglwyddo'n ôl i dîm perthnasol y Cyngor a First Cymru a chynigiwyd adborth i'r Cynghorydd ar ôl y cyfarfod.</p>
<p>Y Cynghorydd Cox Cyngor Tref Penarth</p>	<p>Dywedodd Cyfarwyddwr Masnachol a Gweithrediadau Bws Caerdydd fod Bws Caerdydd yn dymuno gwneud cymaint â phosibl i annog cymaint o</p>

Gwnaeth y Cynghorydd Cox eu datganiadau o fewn cyd-destun y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a dywedodd bod gofyn i wasanaethau bysus a threnau ym Mro Morgannwg fod y dulliau teithio o ddewis yn hytrach na defnyddio cerbydau preifat yn awtomatig. Gallai bysus fod yn tynnu'r baich oddi ar y pwysau parcio a oedd yn amlwg yn ardal Penarth a Chaerdydd, ond nid oedd hyn yn wir oherwydd diffyg ymgynghoriad cyhoeddus ar y mater. Roedd y llwybr rhif 7 wedi'i ail-sefydlu, fodd bynnag, yn dilyn diffyg ymgynghoriad cymunedol, cafodd ei newid i lwybr hollol wahanol trwy Dref Penarth a dargyfeirio bws gwahanol i gydbwysu'r effaith. Roedd gweithredwyr bysus yn dibynnu ar ddefnydd cwsmeriaid i gynhyrchu refeniw, fodd bynnag, byddai galw isel am wasanaethau pe na bai gwasanaethau o'r fath yn diwallu anghenion y cwsmer. Ategodd y Cynghorydd Cox sylwadau'r Cynghorydd Wilson mewn perthynas â llwybrau sy'n gwasanaethu Ysbyty'r Mynydd Bychan a nododd y gallai unigolion y gofynnwyd iddynt ymweld â'r Ysbyty fethu gyrru neu â phroblemau symudedd ac felly roeddent yn dibynnu'n drwm ar y bysus oedd ar gael. Roedd angen ateb mwy parhaol i sicrhau y gallai bysus oedd yn teithio trwy Gaerdydd i gyfnewidfa'r orsaf fysus hefyd stopio mewn safle a wasanaethir gan wasanaeth arall. Roedd yn bwysig i weithredwyr gwasanaethau feddwl am yr hyn yr oedd defnyddwyr y gwasanaeth ei eisiau ac nid lle gellid gosod llwybrau yn unig. Yn ddiweddar, gwnaed newidiadau i wasanaethau 7 a 93 o'r cyntaf o fis Medi fodd bynnag, nid oedd cyhoeddi'r newidiadau dan sylw yn ystod mis Awst yn amser effeithiol iawn. Roedd gyrrwyr bysus hefyd yn defnyddio'r hen

gwsmeriaid â phosibl i deithio ar fws a bod penderfyniadau'n cael eu gwneud gyda gofal ac ystyriaeth mewn perthynas â llwybrau a safleoedd bysus oedd ar gael. Nid oedd amgylchedd canol y ddinas yn amgylchedd hawdd i alinio gwasanaethau ond roedd y gweithredwr bob amser yn barod i dderbyn adborth a chynnal trafodaethau gyda Chynghorau Tref a Chymuned. Mae hyn hefyd wedi gweithio yn ei dro gyda Bws Caerdydd yn mynd at Gynghorau i gefnogi a darparu ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus lleol.

Roedd yn ofynnol i unrhyw newidiadau i'r gwasanaeth gael eu cofrestru gyda swyddfa'r Comisiynydd Traffig gyda chwe wythnos o rybudd. Felly, cyhoeddwyd y newidiadau y cyfeiriwyd atynt gan y Cynghorydd Cox tua diwedd mis Gorffennaf a chafodd canllaw amserlen ei gyfleu'n eang cyn gynted ag yr oedd ar gael gan yr argraffwyr.

Roedd y llwybr 93 yn llwybr y byddai gyrrwyr yn ei ddilyn yn anaml ond cydnabuwyd y gellid gwneud mwy i gyfathrebu newidiadau ymhlith 450 o yrwyr Bws Caerdydd.

Yn ogystal, dywedodd y Rheolwr Gweithredol Gwasanaethau Trafnidiaeth fod Swyddogion Bro Morgannwg hefyd yn croesawu adborth gan Gynghorau Tref a Chymuned mewn perthynas â gwasanaethau bysus ac y byddent yn gweithio mewn partneriaeth â gweithredwyr i sefydlu beth oedd yn bosibl i wneud gwelliannau.

lwybrau sydd ar waith cyn i'r newidiadau gael eu gwneud ac felly roedd yn ymddangos bod problem gyfathrebu fewnol.	
--	--

I gloi, diolchodd y Cynghorydd Phillips, fel cynrychiolydd Cyngor Cymuned Dinas Powys, i'r ddau swyddog cyflwyno am eu cefnogaeth i'r Grŵp Cyswllt Trafnidiaeth a sefydlwyd yn Ninas Powys. Gweithiodd y Grŵp yn agos gyda Chyfarwyddwr Masnachol a Gweithrediadau Bws Caerdydd, a oedd yn monitro gwasanaethau yn yr ardal ac yn falch o'r estyniad diweddar i'r gwasanaeth bws 95 a gafodd groeso mawr gan drigolion lleol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r ddau swyddog am eu presenoldeb a nododd pa mor ddefnyddiol fu trafodaeth y Pwyllgor am ddarparu pwynt cyswllt i'r cynrychiolwyr ar y Pwyllgor. Mewn ymateb i awgrym atodol a godwyd gan y Cadeirydd, cytunodd Cyfarwyddwr Masnachol a Gweithrediadau Bws Caerdydd i fynychu cyfarfodydd y Pwyllgor yn y dyfodol, bob chwarter, ochr yn ochr â gweithredwyr bysus eraill sy'n weithredol ym Mro Morgannwg a bod gwahoddiad yn cael ei ymestyn yn unol â hynny.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD –

- (1) BOD yr adroddiad diweddarau'n cael ei nodi.
- (2) BOD gwahoddiad i fynychu cyfarfod o'r Pwyllgor yn y dyfodol yn cael ei estyn i bob Gweithredwr Bysiau ar draws ardal Bro Morgannwg gyda'i gilydd; Bws Caerdydd, First Cymru ac Adventure Travel.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) O ystyried cynnwys yr adroddiad diweddarau ar agweddau yn y gorffennol, y presennol a'r dyfodol ar wasanaethau bysiau lleol ym Mro Morgannwg.
- (2) Rhoi cyfle i'r Pwyllgor gael mewnbwn pellach ar lwybrau a gwasanaethau bysiau sydd ar gael ledled Bro Morgannwg.

477 ADRODDIAD BLYNYDDOL BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS BRO MORGANNWG (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol a gynhaliwyd ar 18 Medi 2024 gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol.

Dywedodd y Cyfarwyddwr fod y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) wedi lansio ei Gynllun Lles cyntaf yn 2018 a ddaeth i ben yn 2023, lle cytunodd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar ei ail Gynllun Lles cyfredol (2023-28) ym mis Mai 2023. Roedd yr holl bartneriaid wedi bod yn gweithio i ddatblygu Amcanion Lles a

Ffrydiau Gwaith Blaenoriaeth y BGC a'r camau a nodwyd i ddatblygu'r gwaith. Er mwyn nodi'r cynnydd a wnaed ym mlwyddyn gyntaf y Cynllun Lles, roedd y BGC wedi cynhyrchu Adroddiad Blynyddol ar ffurf adroddiad ar-lein gan ddefnyddio Microsoft Sway (wedi'i atodi i'r cyfeiriad).

Rhoddodd yr Adroddiad Blynyddol drosolwg o'r cynnydd a wnaed gan bartneriaid wrth weithredu'r pedwar Amcan Lles a'r 19 cam yn erbyn ffrydiau gwaith blaenoriaeth y BGC. Nodwyd ymhellach mai hon oedd y flwyddyn gyntaf i bartneriaid gydweithio i gyflawni Cynllun Lles 2023-28 ac roedd yr enghreifftiau a gynhwyswyd yn rhoi trosolwg da o'r gwaith a wnaed yng nghyd-destun heriol y pwysau a roddwyd ar bartneriaid fel yr Argyfwng Costau Byw a'r pwysau cyllidebol penodol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, roedd y BGC wedi cyflwyno adroddiadau cynnydd i wahanol bwyllgorau craffu fel rhan o'r rhaglen dreigl o roi'r wybodaeth ddiweddaraf am ei waith ac roedd yr Adroddiad Blynyddol wedi cael ei ystyried gan y BGC ar 3 Gorffennaf 2024 a hefyd wedi'i gyhoeddi ar ei wefan.

Yn dilyn cyflwyniad y Cyfarwyddwr, nododd y Cynghorydd Cave hyd sylweddol yr adroddiad a chynigiodd, o ganlyniad, y gallai Cynghorau Tref a Chymuned fod yn ei chael hi'n anodd deall y perthnasedd iddynt. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol fod y perthnasedd i Gynghorau Tref a Chymuned yn eistedd o fewn eu dyletswyddau o dan y Ddeddf a hefyd mewn perthynas â symiau trosiant ariannol, yn enwedig ar gyfer Cynghorau Tref. Rhoddodd yr adroddiad gyfle i Gynghorau Tref a Chymuned wneud sylwadau ar y gwaith ar lefel leol iawn a phwrpas cyfarfodydd Cyfnewid y BGC a'r Cyngor Tref a Chymuned oedd trafod a throsi gwaith y BGC ar lefel fwy lleol. Fodd bynnag, byddai pwynt y Cynghorydd Cave mewn perthynas â deall perthnasedd ar lefel leol yn cael ei gymryd yn ôl ac roedd swyddogion yn hapus i gynhyrchu Crynodeb Gweithredol y gellid ei ddarparu i bob Cyngor Tref a Chymuned yn dilyn y cyfarfod.

Ategwyd sylwadau'r Cyfarwyddwr gan y Cynghorydd S. Hodges fel cynrychiolydd Cyngor Tref y Barri a nododd fod yr adroddiad wedi'i osod ar lefel gorfforaethol uchel, fodd bynnag, mae'n parhau i fod yn bwysig cael yr holl sefydliadau at ei gilydd ac felly anogwyd Cynghorau Tref a Chymuned i gymryd rhan mewn unrhyw gyfarfodydd o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y gallen nhw.

Mewn ymateb i sylwadau'r Cyfarwyddwr, roedd y Cynghorydd Cave yn falch bod eu pwynt wedi'i ystyried a nododd fod Cynghorwyr Tref a Chymuned yn wirfoddolwyr yn eu rôl ac, o ganlyniad i Adolygiad Cymunedol y Comisiwn Ffiniau, a oedd yn nodi bod nifer y Cynghorwyr Tref a Chymuned yn cael eu lleihau, byddai dyletswyddau'r Cynghorwyr dan sylw yn dod yn fwy beichus ar yr unigolion a oedd wedi ymgymryd â swyddi. Felly, roedd angen i unrhyw ddeunyddiau a ddarperir i Gynghorau Tref a Chymuned fod yn berthnasol, yn ddealladwy ac yn hawdd eu darllen. Ategwyd sylwadau'r Cynghorydd Cave mewn perthynas â maint dogfennau a'r amser darllen angenrheidiol dilynol gan y Cynghorydd Perry.

Gyda chaniatâd y Pwyllgor, dywedodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Burnett, ei bod yn galonogol gweld faint o waith oedd wedi digwydd o amgylch y BGC a bod y Bwrdd yn fforwm lle roedd ystod eang o gyrff yn gallu dod at ei gilydd er budd trigolion Bro Morgannwg. Roedd llawer iawn o waith traws-gymunedol yn digwydd a

gallai unigolion ychwanegu eu mewnwelediad unigryw eu hunain. Roedd y Cyngor bob amser yn barod i edrych ar hygyrchedd y wybodaeth oedd ar gael ac roedd yn bwysig nad oedd unrhyw ymdrechion yn cyfyngu ar fynediad yr Aelodau at wybodaeth.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD –

(1) BOD y cyfeiriad a'r adroddiad atodedig gan y Pwyllgor Craffu Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yn cael ei nodi.

(2) BOD Crynodeb Gweithredol o Adroddiad Blynyddol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg 2023/24 yn cael ei lunio a'i rannu ymhlith aelodau'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol yn ogystal â holl Glercod y Cynghorau Tref a Chymuned.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) O ystyried cynnwys y cyfeiriad a'r adroddiad atodedig ar y cynnydd a wnaed wrth gyflawni'r Amcanion Llesiant a'r camau a osodwyd gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y Fro yn ei Gynllun Llesiant 2023-28.

(2) Cefnogi dealltwriaeth y Cynghorau Tref a Chymuned o berthnasedd yr adroddiad ar lefel leol ac i ddirnad y wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol yn haws.

478 RHAGLEN AIL-LUNIO: CRYFHAU CYMUNEDAU – YMATEB I ADRODDIADAU ARCHWILIO CYMRU AR DRECHU TLODI A GWAITH TRYDYDD SECTOR (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 19 Medi, 2024 gan y Rheolwr Gweithredol ar gyfer Strategaeth Gorfforaethol a nododd y prif ganfyddiadau ac argymhellion a gafwyd mewn adroddiadau a gynhyrchwyd gan Cwmpas yn dilyn rhaglen ymgysylltu a gynhaliwyd ar ran Cyngor Bro Morgannwg, mewn ymateb i bedwar Adroddiad Archwilio Cymru, a oedd yn canolbwyntio ar drechu tlodi a gweithio gyda'r trydydd sector.

Dywedodd y Swyddog fod yr ymgysylltu'n canolbwyntio ar yr argymhellion a amlinellwyd yn adroddiadau Archwilio Cymru ac edrychodd ar waith presennol y Cyngor ar drechu tlodi yn ogystal â pherthnasau gwaith gyda Sefydliadau'r Trydydd Sector, Mentrau Cymdeithasol a Chynghorau Tref a Chymuned i archwilio cyfleoedd ar gyfer datblygu.

Bu'r adroddiad hefyd yn ystyried y casgliadau a'r argymhellion o'r ymgysylltu a chynigion y Cyngor i fynd i'r afael â nhw fel rhan o ddatblygu Cynllun Corfforaethol newydd a'r Rhaglen Ail-lunio.

Yn dilyn cyflwyniad y swyddog, diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am yr adroddiad cynhwysfawr a nododd bwysigrwydd Cynghorau Tref a Chymuned yn gwybod beth oedd yn digwydd.

Yna dywedodd y Cynghorydd Hodges, fel cynrychiolydd Cyngor Tref y Barri, fod y cyfathrebu rhwng Cyngor Bro Morgannwg a Chynghorau Tref a Chymuned yn wael iawn. Er enghraifft, cysylltodd Cyngor Bro Morgannwg â Chyngor Tref y Barri i gynghori nad oedd cyllid bellach ar gael i ddarparu Coeden Nadolig ar Sgwâr y Brenin. Mewn ymateb, cododd Cyngor Tref y Barri yr arian angenrheidiol er mwyn darparu'r Goeden Nadolig ond fe'u cynghorwyd wedyn gan Gyngor Bro Morgannwg wrth archebu'r goeden honno y byddai Cyngor Bro Morgannwg mewn gwirionedd yn archebu'r eitem, ond roedd yn ofynnol i'r Cyngor Tref dalu. At hynny, pe na bai'r Cyngor Tref yn gallu talu am y goeden, ni fyddai'n cael ei gosod am gyfnod y Nadolig. Pwysleisiodd y Cynghorydd Hodges nad oedd Cyngor Tref y Barri yn cwyno am gost y goeden, roedd yn fwy y ffordd y cafodd y broses ei chynnal a'r diffyg cyfathrebu na theimlwyd ei fod yn iawn.

Wrth gyfeirio at sylwadau'r Cynghorydd Hodges, nododd y Cynghorydd Cave fod y sylwadau'n tynnu sylw at anghysondebau rhwng sut roedd Cynghorau Tref a Chymuned yn gweithredu, gan fod Cynghorau Cymuned bob amser wedi talu am eu coed Nadolig eu hunain. Cyfeiriodd y Cynghorydd Cave wedyn at y dogfennau a gyflwynwyd a nododd sut roedd y Swyddfa Archwilio yn eithaf beirniadol yn eu sylwadau mewn perthynas â sut yr oedd Cyngor Bro Morgannwg wedi ceisio ymgysylltu â'r sector gwirfoddol a sut roedd ymgysylltu blaenorol yn rhy gul, cyfyngol, ac roedd angen ei agor. Felly byddai'n braf gweld rhywbeth gwahanol yn digwydd yn y dyfodol i fynd i'r afael â'r ffaith a godwyd gan y Swyddfa Archwilio.

Ychwanegodd y Cynghorydd Perry bod angen rhoi newid diwylliant ar waith o fewn Cyngor Bro Morgannwg er mwyn lliniaru anghydraddoldebau amlwg. Nid oedd gan Cynghorau Tref a Chymuned fawr o lais ar sut roedd arian Adran 106 yn cael ei wario yn eu hardaloedd perthnasol ac mewn gwirionedd, nid oedd gan y Rhws unrhyw Gyngor Tref a Chymuned o gwbl.

I gloi, dywedodd y Rheolwr Gweithredol dros Strategaeth Gorfforaethol a Mewnwelediad fod y Cyngor yn ymwybodol o sgysiau Trydydd Sector am enghreifftiau o berthnasoedd gwaith cryf ac felly croesawodd swyddogion unrhyw adborth gan bartïon Trydydd Sector a bod ymdrechion i feithrin perthynas â'r Sector Gwirfoddol yn fater a godwyd o fewn y Cynllun Corfforaethol newydd.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD – BOD cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad atodol yn cael eu cymeradwyo.

Rheswm dros y penderfyniad

O ystyried cynnwys y cyfeiriad a'r adroddiad atodedig ar y canfyddiadau a'r argymhellion a gynhyrchwyd gan y rhaglen ymgysylltu â Cwmpas a goruchwylio datblygiad y corff gwaith.

479 CYNLLUN CORFFORAETHOL DRAFFT CYNGOR BRO MORGANNWG
2025-30 (CYF) –

Roedd yr adroddiad yn cyflwyno drafft o Gynllun Corfforaethol uchelgeisiol newydd i'r Cyngor rhwng 2025 a 2030. Nododd sut y datblygwyd y Cynllun Corfforaethol drafft, yr ymgynghoriad arfaethedig a'r amserlen ar gyfer y Cynllun.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol fod y Cynllun Corfforaethol yn nodi pump Amcan Lles newydd arfaethedig a oedd yn ofyniad o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac a fframiodd sut y byddai'r Cyngor yn cyfrannu at y nodau Lles cenedlaethol ac yn cyflawni ei weledigaeth ar gyfer Cymunedau Cryf gyda Dyfodol Disglair. Nododd y Cynllun y gweithgareddau a fyddai'n cael eu cynnal i gyflawni'r amcanion hynny a'r canlyniadau y byddent yn eu darparu.

Roedd y Cynllun yn cynnwys datganiad am yr hyn y gallai sefydliadau ei ddisgwyl gan y Cyngor wrth weithio gyda'i gilydd fel ymrwymiad clir i weithio mewn partneriaeth. Roedd hefyd yn cynnwys ystod o gamau a fyddai'n cyfrannu at y gwaith i fynd i'r afael â thlodi a'u hatal, gan ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur a lleihau anghydraddoldebau.

Byddai'r ymrwymïadau yn y Cynllun yn cael eu hadlewyrchu mewn cynlluniau blynyddol ynghyd â chyfres o fesurau perfformiad a fyddai'n manylu ar sut y byddai gwahanol wasanaethau'r Cyngor yn cyfrannu at gyflawni'r pump Amcan Lles.

Yn dilyn cyflwyniad y Cyfarwyddwr, dywedodd y Cadeirydd ei bod yn dda gweld bod Cyngor Bro Morgannwg yn ymgysylltu â chymaint o bobl â phosibl.

Yna cyfeiriodd y Cynghorydd Haines at Adran 3: o'r enw 'Datblygu Cynllun Newydd' a dywedodd nad oedd lefelau ymgysylltiad yr Adran Gynllunio ynghylch creu lleoedd wedi bod yn llwyddiannus hyd yma ac nad oedd ymgysylltu ag ymdrechion gwneud lleoedd yn ddiweddarach yn helpu, gan fod angen i Gynllunwyr drafod gyda'r cymunedau lleol yn llawer cynharach. Codwyd sylwadau'r Cynghorydd Haines yng nghyd-destun datblygiad Churchfields a fyddai'n dechrau yn y dyfodol agos.

Yna cododd y Cynghorydd Cave ei phryderon ynghylch adroddiad hir iawn ac nad oedd ystyried yr adroddiad yn eithaf hwyr i'r noson yn y cyfarfod yn ffafriol i ymgynghoriad ystyrlon gyda Chynghorau Tref a Chymuned. Dymunai Cynghorau Tref a Chymuned ymgysylltu wyneb yn wyneb, yn unigol, lle ymwelodd swyddogion â phob un o'r Cynghorau Tref a Chymuned. Nid oedd cynnig dim ond pedwar digwyddiad yn dangos bod Cyngor Bro Morgannwg eisïau ymgysylltu ystyrlon. Fel pwynt atodol, holodd y Cynghorydd Cave beth oedd y cyfeiriad at 80,000 o leisiau mewn gwirionedd yn ei olygu mewn termau ymarferol.

Gyda chaniatâd y Pwyllgor, dywedodd Arweinydd y Cyngor eu bod yn falch iawn o fynd â'r adroddiad i'r Cabinet yn gynharach yr un diwrnod a bod y Cabinet yn dymuno cyflwyno'r adroddiad gerbron y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol, yn enwedig mewn perthynas ag Adran 4 ar gyfer ailosod perthynas â chymunedau. Cydnabu'r Cyngor nad oedd wedi bod yn dda iawn am ddweud am y pwysau yr oedd oddi

tanynt o'r blaen ac felly goblygiadau beth oedd hynny'n ei olygu i wasanaethau'r Cyngor. Felly, roedd yr adroddiad yn nodi beth oedd egwyddorion sylfaenol a arweiniol o ran sut y byddai'r Cyngor yn gweithio wrth symud ymlaen ac felly roedd yn hynod bwysig. Y gobaith felly oedd y byddai cymaint o bobl â phosibl yn cymryd rhan yn ystod y cyfnod ymgynghori.

Yna dywedodd y Cynghorydd Perry ei fod wedi darllen y pum amcan arfaethedig yn yr adroddiad, fodd bynnag, ei fod yn ei chael hi'n anodd deall eu hystyr. Nid oedd Cyngorau Tref a Chymuned bellach yn credu Cyngor Bro Morgannwg ac roedd yn siomedig gweld bod rhai o'r amcanion arfaethedig yn faterion neu ddulliau a oedd yn amlwg.

Mewn ymateb i gwestiwn a ofynnwyd gan y Cynghorydd Summers, sy'n cynrychioli Cyngor Cymuned Pen-llin, mewn perthynas â phryd y byddai'r Cynllun Corfforaethol drafft yn cael ei gyhoeddi ac i ba amserlen, dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol y byddai'r Cynllun drafft yn cael ei ddarparu i bob Cyngor Tref a Chymuned ddydd Llun, 14 Hydref 2024 a byddai'r cyfnod ymgynghori yn parhau ar agor am gyfnod o 8 wythnos. Felly, roedd gan Gyngorau Tref a Chymuned gyfnod o 8 wythnos i ystyried a darparu adborth gan ddefnyddio'r arolwg cysylltiedig a fyddai hefyd ar gael i'w ddefnyddio o 14 Hydref, 2024.

Ychwanegodd y Cyfarwyddwr fod swyddogion yn ymwybodol bod y Cynllun drafft yn 40 tudalen o hyd, fodd bynnag, yn nodi bod angen i'r Cynllun gyflawni cryn dipyn dros gyfnod o 5 mlynedd. I gefnogi darllenwyr, cynlluniwyd Crynodeb Gweithredol ac arolwg cyhoeddus a diolchodd y Cyfarwyddwr i'r holl Aelodau am eu barn ar y mater.

I gloi, anogodd y Cadeirydd holl Aelodau'r Pwyllgor i sicrhau bod eu Clerc perthnasol wedi'i nodi ar y Cynllun Corfforaethol drafft fel y gall yr holl Gyngorau Tref a Chymuned ymateb iddo. Nododd y Cadeirydd hefyd fod Crynodeb Gweithredol wedi'i ddarparu ar flaen y Cynllun drafft.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD – BOD cyfeiriad llafar a'r adroddiad Cabinet yn cael ei nodi.

Rhesymau dros benderfyniadau

O ystyried cynnwys y cyfeiriad llafar a'r adroddiad atodedig i roi cyfle i'r Pwyllgor ystyried y Cynllun Corfforaethol drafft a rhoi adborth fel rhan o'r rhaglen ymgynghori cyn i'r Cabinet ystyried drafft terfynol maes o law.

480 ENWEBU CYNRYCHIOLWYR O GYNGHORAU TREF A CHYMUNED AR GYFER Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS (PW) –

Cafodd yr adroddiad ei ystyried ar y cyd ag eitem Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) yn gynharach ar yr agenda a gwahoddodd enwebiadau ar gyfer cynrychiolydd Cyngorau Tref a Chymuned (CTCh) i ymuno â'r BGC yn unol â'r canllawiau statudol ar gyfer Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

(Cymru) 2015 ac i barhau i gynnwys CTCh yng ngwaith y BGC a'r ddeialog effeithiol a sefydlwyd rhwng y Gymuned a'r Dref a'r Gymuned Cyngorau.

Derbyniwyd tri enwebiad, a'u heilio, ond ni chymerwyd y rhain i bleidlais o ystyried y sylwadau a dderbyniwyd gan y Cyngorwyr Cave, Hawkins, Toker, Perry a Wilson fel a ganlyn:

- Byddai'n fuddiol i'r rôl gael ei chymryd gan unigolyn nad oedd wedi cyflawni'r rôl o'r blaen.
- Byddai cylchdroi'r unigolion a enwebir i'r swydd yn fwy rheolaidd yn helpu i ledaenu gwybodaeth mewn perthynas â'r BGC yn fwy lleol a fyddai'n gwella'r ddealltwriaeth o bwrpas y BGC ymhlith Cyngorau Tref a Chymuned.
- Byddai'n fuddiol cael unigolion sydd â sedd o Gyngorau Tref yn ogystal â gwledig.
- Pe bai cyfarfodydd y BGC yn cael eu cynnal yn ystod oriau gwaith, yna byddai'n eithrio cynrychiolwyr penodol a oedd hefyd yn gweithio'n llawn amser.
- Byddai'n ddefnyddiol rhoi ystyriaeth i'r cyfnodau enwebu rhwng y ddwy sedd gynrychioliadol os cânt eu cymeradwyo er mwyn gwella cylchdro ond dal i gynnal parhad.
- Roedd yn bwysig cynnal cynrychiolaeth CTCh ar y BGC tra bod y ceisiadau am ail sedd gynrychioliadol yn cael eu codi gyda'r BGC.
- Byddai'r cais hefyd yn rhoi rhagor o amser i CTCh ystyried y rolau arfaethedig ac enwebiadau yn y dyfodol.

Mewn ymateb i sylwadau'r Pwyllgor, dywedodd y Rheolwr Gweithredol Strategaeth Gorfforaethol a Mewnwelediad fod y BGC wedi gwahodd enwebiadau ar gyfer cynrychiolydd CTCh am y cyfnod o ddwy flynedd gan ei fod wedi ei sefydlu'n flaenorol nad oedd blwyddyn yn ddigon hir a bod swyddogion yn hapus i fynd â chais y Pwyllgor yn ôl i gyfarfod nesaf y BGC. Roedd y Bwrdd yn cyfarfod tua phum gwaith bob blwyddyn, yn ystod oriau gwaith, fodd bynnag, roedd gweithdai a gweithgareddau ymgysylltu eraill y gallai CTCh eu mynychu hefyd.

Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol hefyd y byddai'n amserol cymryd y cais gan y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol i'r cyfarfod BGC a drefnwyd ddechrau Rhagfyr 2024 a fyddai'n cael ei gynnal cyn cyfarfod nesaf y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ym mis Ionawr 2025.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

CYTUNWYD –

(1) BOD cais yn cael ei anfon i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, i ddau gynrychiolydd o'r Cyngorau Tref a Chymuned yn cael eu penodi i'r Bwrdd, un cynrychiolydd ar gyfer Cyngorau Tref ac un cynrychiolydd ar gyfer Cyngorau Cymuned.

(2) BOD y Cyngorydd S. Hodges (Cyngor Tref y Barri), yn parhau i gynrychioli Cyngorau Tref a Chymuned ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus tan y bydd y

Pwyllgor Cyswllt Cymunedol yn cael ymateb i'w gais, yn unol ag Argymhelliad 1 uchod.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Cynyddu nifer seddi'r cynrychiolwyr sydd ar gael i hyrwyddo cylchdro parhaus o Gyngorau Tref a Chymuned sy'n ymgymryd â sedd gynrychioliadol ac wedyn hyrwyddo gwell dealltwriaeth o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'i gysylltiadau gwaith gyda Chyngorau Tref a Chymuned ym Mro Morgannwg.

(2) Rhoi amser ychwanegol i Gyngorau Tref a Chymuned ystyried rôl/rolau cynrychioliadol y Cyngor Tref a Chymuned ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus cyn pleidlais mewn cyfarfod Pwyllgor Cyswllt Cymunedol yn y dyfodol.